

»Kun tomhed er deres travlhed« (Salme 39,7)

Allerførst

Bønnen har altid været en hovedopgave for Guds børn. *Abraham*, vor fader i troen, bad for Sodoma, *Samuel* bad for Israel og anså det for pligtforsømmelse og synd, om han aflod dermed (1. Sam. 12,23), *Daniel* var travlt optaget i sit høje embede, men tog sig dog tid til tre gange dagligt at bede med vinduet åbent imod Jerusalem (Dan. 6,11), og tænker vi på vor *Herre Jesus*, finder vi ham atter og atter i bøn, undertiden natten lang.

Bønnen har en enorm betydning, langt ud over, hvad de fleste af os regner med. Apostlene anså den for deres hovedopgave og stillede den i rækkefølge endog forud for Ordets tjeneste (Ap.G. 6,4). Bønnen bærer enhver tjeneste, også Ordets.

Det er klart, at så afgørende en tjeneste ikke kan overlades til tilfældighederne – om vi nu har tid til det (hvilket vi næsten altid kan bevise, at vi ikke har!) – om vi nu er oplagte (hvilket vi ofte ikke er) – thi en hovedopgave skal varetages – og er det en hovedopgave, *Gud har sat os til*, skal den så meget mere varetages – herom hersker ingen tvivl, og enhver indvending afvises!

Derfor skriver apostelen *Paulus* med apostolisk myndighed til *Timoteus*, men da det er Guds ord, gælder hans formaning *os alle*: »Allerførst formaner jeg da til at frembære bøn, påkaldelse, forbøn og tak for alle mennesker« (1. Tim. 2,1).

Bøn, påkaldelse, forbøn og tak

At »frembære« denne firesidige bøn leder vore tanker hen på ofrene, som også skulle »frembæres«. Bønnens tjeneste er i nogen grad at ligne ved offertjenesten i Det gamle Testamente. Det forstod allerede *David*, derfor udbrød han: »Som *røggoffer* gælde for dig min bøn, mine løftede hænder som *aftenoffer*« (Salme 141,2).

Bøn er en åndelig offertjeneste, som vort legeme udfører, idet det jo er vort legeme, som knæler, og vor mund, der fremfører vore bønner og påkaldelser. Derfor gælder apostelens berømte ord fra *Romerbrevet* vor bønnetjeneste: »Så formaner jeg jer da, brødre! ved Guds barmhjertighed, til at bringe *jeres legemer* som et levende, helligt, Gud velbehageligt offer; dette er *jeres åndelige gudsdyrkelse*« (kap. 12,1).

Det er undertiden anstrengende at bede, men er ikke enhver livsopgave eller hovedforpligtelse nu og da anstrengende? Det kan ikke undre nogen og burde ikke gælde som en undskyldning for at give ef-

ter og overlade bønnen til tilfældighederne.

Professor *Emil Brunner* (som jeg tidligere har citeret) skriver: »Det er meget sværere og meget mere anstrengende at bede end at arbejde. Af hundrede mænd, som ikke skyer arbejdets anstrengelse, er der kun få, der tager bønnens anstrengelse på sig« – og heri har han desværre ret. Han fortsætter: »Til bøn behøves tid som til ethvert ærlige stykke arbejde. Den, som ikke tager sig tid dertil, vil enten aldrig lære det eller også hurtigt glemme det igen. Kun den, som tager sig megen ekstra tid til at bede, kan forstå, hvad apostelen mener med ordet: *Bed uden op-hør!*«

Det kan altså føles som et offer, når man tager den nødvendige tid til at bede, thi tiden må tages fra noget andet, og legemet må undertiden overvinde sin uoplagthed og træghed. Har man imidlertid oplevet noget af samarbejdet med Gud den Almægtige i bønnens værksted, bringer man bønneofrene med tak og lovprisning og lider i sin ånd, når man svigter.

Får man øjnene op for bønnens *universelle rækkevidde*, er det en yderligere hjælp til ikke at give efter eller give op. *Paulus* formaner til bøn, påkaldelse, forbøn og tak for *alle mennesker!* Det svimler for tanken! – *alle mennesker?* – der er over en milliard kinesere – 700 millioner indere – jeg ved ikke hvor mange muhammedanere – o.s.v. – o.s.v. – men tænk, bønnen kan, hvad intet menneskeligt instrument kan, omslutte dem alle, velsigne dem alle, bære dem frem for deres Skaber – ja, bønnen kan, hvad ingen computer nogen sinde vil kunne, *takke Gud* for dem alle, så sandt apostelen, inspireret af Den hellige Ånd, formaner os til at frembære *tak* for dem alle!

Bønnen rækker altså lige så vidt som Guds store hjerte, og bønnen tænker så højt om mennesket, at den frembærer et takoffer for dem alle uden undtagelse. Ethvert menneske er mere værd for Gud end alverdens sølv og guld, thi det bærer Guds-billedet i sig, hvor skjult og forvredet det end er. Det gjorde i min ungdom indtryk på mig, da jeg læste, at den skotske missionær *George Hunter*, der anvendte hele sit liv til at evangelisere centrale dele af Asien, hver dag bad for *Stalin!*

Stalin var en forbryder, i vore øjne et umenneske, en tyrann af værste skuffe, men også han var et menneske, derfor bad *Hunter* for ham og takkede Gud for ham! Det kan ingen gøre uden at være i intim

forståelse med Gud, hvilket man kun bliver, når man holder ud i bønnen, thi der lærer man Guds tanker at kende. *Hunter* har sikkert oplevet, at med had i hjertet til den grusomme *Stalin* eller med vrede, irritation, kritiksøge og mørke tanker var det ikke muligt at bede for ham; derfor har han talt ud med Gud om *Stalin* og fået nåde til at tænke Guds tanker om ham, måske endda fået medlidenhed med ham, at han var sunket så dybt, og derfor kunnet bede for ham med tak.

Således er bønnen for alle mennesker med til at løfte den bedende op over det lave, det onde, det mørke, det negative og skænke ham del i det guddommelige overblik over hele den menneskelige situation såvel som i de guddommelige tanker for alt levende.

For konger og alle i høje stillinger

Blandt alle mennesker, hvem vi skal bede for og takke for, indtager de i høje, ansvarsfulde stillinger en særlig plads. De er indsatte af Gud (Rom. 13,1), men det ved de allerfleste af dem ikke; deres opgave består først og fremmest i at straffe dem, der begår det onde, så der kan opretholdes ro og orden i samfundene.

Mange af dem er uden det ringeste kendskab til Gud og hans bud og står derfor i ondskabens tjeneste. Her er menigheden kaldet til at sætte sin bøn op imod de styrendes dårskab og ondskab. Thi vel er de styrende underlagt ondskabens åndehær, når de ikke frygter Gud, men Kristus er Herre over enhver magt, og han er menighedens hoved. Derfor formaner apostelen os så indtrængende til bøn, påkaldelse, forbøn og tak for de styrende, thi så sker Guds vilje, og så må de, hvor onde og grusomme de end er, tjene hans frelsesplaner. Det er ikke let at forklare, thi det kan ikke altid påvises ved hjælp af synlige beviser, men den, der holder ud i bønnen, begynder at fatte det.

Paulus ønsker, at vi skal leve et roligt og stille liv, gudfrygtigt og sømmeligt i alle måder. Vi har i den sidste tid haft tre bryllupper iblandt os og takkede Gud derfor. Tænk, hvor anderledes, om der havde været revolution med gadekampe eller borgerkrig eller terror i vort land – da havde de unge måske ikke kunnet stifte hjem – da havde det rolige og stille liv i Guds frygt og sømmelighed ikke været muligt. Takket være Guds trofasthed imod sin bedende menighed har vi endnu så ordnede forhold i denne del af verden, at der kan stiftes hellige hjem med udsigt til,

at de unge ægtefæller kan leve et stille, smukt samliv og dermed opleve, hvor rige og ophøjede Guds tanker med de to køn er. Hvor længe det endnu får lov til at vare, ved vi ikke; det er heller ikke vor opgave at spekulere for meget herover, thi det kunne jo ske på bekostning af den tid, vi skulle anvende til vor hovedopgave: at gå i forbøn for alle mennesker, ikke mindst deres jordiske øvrigheder.

Dette er godt og velbehageligt for Gud, vor Frelser

Hvad ligger en kristen mere på sinde end at gøre det, som er godt og velbehageligt for Gud? Når Paulus formaner så indtrængende til bøn, er det for at lede os hen til det, som enhver genfødt kristen dybest set længes efter, nemlig at *kende* Guds gode, fuldkomne og velbehagelige vilje og *gøre* den.

Vi er nu i stand til at konkretisere, hvad bøn består i for den, der beder, og hvad den fører til i hans eget liv. Vi har de berømte ord i Rom. 12,1 og 2 i vore tanker, når vi hævder følgende:

Bøn er at *bringe sit legeme til Gud som et helligt, levende, Gud velbehageligt offer* for at indsætte det i den åndelige tjeneste, der oftest gennemføres i det skjulte.

Bøn er *ikke at skikke sig lige med den verden* – ikke at lade sig beherske af dens tankegang, ikke at lade sig indpasse i dens program, ikke at frygte, hvad den frygter, men lade sig gennemtrænge af Guds vilje, Guds mål og Guds fremgangsmåde.

Bøn er hele tiden, uafsladligt at *lade sig forvandle gennem en fornyelse af sit sind* (sine tanker, sin begrebsverden, sin målsætning), så at man mere og mere ligegæddes med Herren og gør sig til eet med ham.

Bøn er ligeledes både *at skønne, hvad der er Guds vilje*, den gode, fuldkomne og velbehagelige, og *at gøre*, hvad der er godt og velbehageligt for Gud, vor Frelser.

Ikke underligt, at der er modstand imod så afgørende en ting i livet med Gud og tjenesten for ham! Men vidunderligt, at enhver, der føler, at han er kommet til kort (og hvem gør ikke det?), kan lytte til Paulus' indtrængende formaning, tage den til hjerte, gå til Gud og bekende, at han er kommet til kort, og modtage ny opmuntring til ikke at fortvivle over sig selv, men med al frimodighed at bede, påkalde, gå i forbøn og takke.

Paulus benævner Gud som *vor Frelser* og tilføjer, at han *vil, at alle mennesker skal frelses og komme til erkendelse af sandheden*. Så stort og så kærligt er Guds hjerte; det banker for hvert eneste menneske. Netop derfor kan vi bede for ethvert menneske og vide os i overensstemmelse med Guds vilje for ham.

Når vi beder, skal vi ikke spekulere og vride vor hjerne for at få forskellige bibelord til at passe sammen. Paulus' siger i forbindelse med bøn og forbøn, at Gud vil, at alle mennesker skal frelses. Herligt! Så kan vi som sagt bede og holde ud i bøn med fortrøstning. Men hvis vi begynder under bønnen at tænke på, hvordan det nu kan hænge sammen med, at vor Herre Jesus siger, at ingen kommer til ham, uden at Faderen drager ham (Johs. 6,44), eller med ordene om udvælgelsen, da svækkes vi i tilliden og bliver matte – da sniger den tanke sig ind: mon Gud nu har udvalgt ham – mon han ikke snarere er et vredens kar – o.s.v. Bøn er ikke et resultat af teologiske overvejelser eller dogmatiske systemer, men er eenhed med Guds store hjerte.

Det hjælper apostelen os til at holde fast ved, idet han siger: »Thi der er kun een Gud, og kun een mellemmand imellem Gud og mennesker: mennesket Kristus Jesus, der gav sig selv som løsesum for alle, til et vidnesbyrd i den der til bestemte tid« (vers 5 og 6).

Alle mennesker har den samme Gud, thi der er kun een Gud, een Skaber. Hvad enten menneskene ved det eller ej, forholder det sig således.

Men alle mennesker er syndere og behøver derfor alle uden undtagelse en mellemmand, der trods deres synd kan bringe dem til Gud.

Mellem alle mennesker og alle menneskers Gud er der kun een mellemmand, mennesket Kristus Jesus. At han alene kan være mellemmanden mellem menneskene og deres Gud skyldes, at han er den eneste, der har kunnet bringe sig selv som et syndoffer for alle menneskers synd og med dette offer tilvejebringe løsesummen for dem alle.

Det har Jesus Kristus fuldført til den tid, Gud fra evighed havde fastsat, at det har han gjort til et vidnesbyrd om, hvor hellig, retfærdig og kærlig Gud er, han, der vil, at alle mennesker skal frelses og derfor lod sin Søn bringe denne løsesum for dem alle!

Her er vort forbøns grundlag for alle mennesker eller for *ethvert* menneske! Det er et urokkeligt grundlag. Det kan ikke indskrænkes til kun at omfatte nogle få – ej heller til de fleste – nej, det omfatter *alle* og dermed *enhver*!

Det vil Paulus virkelig, at vi ikke skal huse tvivl om; derfor understreger han det yderligere ved at sige: »og for dette blev jeg sat til forkynder og apostel (jeg taler sandhed, jeg lyver ikke) til at være lærer for hedninger i tro og sandhed« (vers 7). Dette fuldførte frelsesværk, hvorved Gud har forliget alt med sig (Kol. 1,20), er større, end den menneskelige fornuft og det menneskelige hjerte kan fatte. I ethvert menneskehjerte ligger kimen til at

ringeagte visse andre mennesker, især dem, der er os aldeles fremmedartede, eller dem, der befinder sig på et meget lavt kulturelt stade. Jøderne foragtede f.eks. hedningerne. Men i Guds hjerte findes ingen foragt for nogen skabning, end ikke den ringeste. Guds hjerte er helt rent. Hans kærlighed er ikke anstrengt, men fuldkommen. Da han gav sin søn, den elskede, hen som et offerlam på korsets rå planke, var det ikke for nogle, slet ikke for nogle kultiverede, men for *alle*; der er nemlig ikke personsanseelse hos Gud!

Gud måtte oprejse en mand for at få dette slået fast, og dertil udvalgte og kaldte han Paulus. »Dette blev jeg *sat til* forkynder og apostel,« siger han, vel vidende, at han dermed tager Herrens ord i sin mund og anvender dem på sig selv, thi Jesus sagde jo til sine apostle (til hvilke Paulus ikke dengang hørte): »Ikke I har udvalgt mig, men jeg har udvalgt jer og *sat jer* til at gå hen og bære frugt, og det en varig frugt, så at Faderen kan give jer, hvad som helst I beder ham om i mit navn« (Johs. 15,16). Paulus vidste, hvad Gud havde sat ham til, og føler trang til at understrege det for dermed at hjælpe Timoteus og os alle til forbøn for alle mennesker, være sig jøder eller hedninger, thi gennem Paulus har Gud vist, at der er ingen forskel – alle har syndet og fattes herligheden fra Gud – og alle kan blive frelst af mellemmanden mellem ethvert menneske og Gud, mennesket Kristus Jesus.

I overensstemmelse med sin egen formaning til at gå i forbøn for *alle* mennesker bad Paulus, skønt han først og fremmest var *hedningernes* apostel, for *jøderne*, at de måtte blive frelst: »Brødre! Jeg ønsker af hjertet og beder til Gud for dem, *at de må blive frelst*« (Rom. 10,1). Hele hans liv var en eneste indsats for blandt alle mennesker i hvert fald at *frelse nogle* (1. Kor. 9,22).

Så vil jeg da

Der er kun få af os, der er overbevist om bønnens enorme betydning; det ser man let af tilslutningen til bedemoderne. Vi behøver atter og atter at formanens til bøn. Sådan var det åbenbart også på apostelens tid, thi skønt han allerede har formanet indtrængende til bøn, påkaldelse, forbøn og tak for alle mennesker, gentager han nu sin formaning og understreger, hvad han vil, fuldt overbevist om, at hvad han vil kun er et udtryk for, *hvad Gud vil*: »Så vil jeg da, at mændene alle vegne fromt skal løfte hænderne og bede uden vrede og uenighed« (vers 8).

Hvad mener han, når han siger »alle vegne« (eller »på ethvert sted«)? Det er et typisk paulinsk udtryk, som han gerne anvender, når han taler om menigheden, f.eks. således: »Paulus sender hilsen til Guds menighed i Korint, til dem, der er

helligede i Kristus Jesus, kaldede til at være hellige, sammen med dem, der *alle vegne* både hos dem og hos os påkalder vor Herres Jesu Kristi navn« (1. Kor. 1,2). Med andre ord: under hvilke forhold menigheden end samles, være sig i Korint eller andre steder, være sig i mødelokaler eller private hjem, være sig i frihed eller i fængsel, være sig blandt hedninger eller jøder, hvor det end måtte være, er dens hovedopgave bønnens hellige tjeneste, thi den har universel betydning.

Mændene skal tage ledelsen og initiativet, derfor nævner han dem først. De skal indtage en ydre stilling, der svarer til deres indre koncentration om opgaven, thi det ydre afspejler det indre. Han siger, at de skal løfte hænderne, et udtryk for, at de søger Gud og skuer opefter. Iblandt os vil vi formentlig sige: »De skal knæle og vise, at de ydmyger sig for Den Almægtige.«

Deres indre må omvendt svare til deres ydre stilling, derfor skal de bede *uden vrede og uenighed*, altså uden vrede imod dem, de beder for, f.eks. dem i høje stillinger, og uden indbyrdes uenighed, thi hvordan skulle en skare mænd kunne knæle ydmygt for Gud og samtidig hovmodigt være indbyrdes uenige?

»Det samme skal kvinderne gøre, værdigt klædte med blufærdighed og ærbarhed, så de ikke smykker sig med hårsætning, guld eller perler eller kostbar dragt, men med gode gerninger, som det sømmer sig kvinder, der vedkender sig Guds-frygt« (vers 9 og 10). Kvinderne deltager i bønnens hellige tjeneste, og også hvad dem angår, gælder det, at det ydre afspejler det indre. Hvis det derfor drejer sig om kvinder, der frygter Gud, kan det ses på dem. De er værdigt klædte

og ligner selvfølgelig ikke modedukker. Paulus kendte af gode grunde ikke *Søren Kierkegaards* definition af moden, men jeg tror, han ville have billiget den fuldt ud: »Moden er ustabilitet i nonsens og fører til galimatias!« (Billeder af tidens modeopvisninger er et klart bevis herpå!)

En modebehersket kvinde er ikke behersket af Gud og kan ikke gøre fyldest i bønnens vældige tjeneste; hun har ikke øje for den og kan ikke have øje for den, thi hun har øje for sig selv og moden.

Omvendt er en hellig kvinde altid værdigt klædt, altså ikke sjuksket, men ordentligt og sømmeligt, thi hun har øje for Gud og vil af hjertet tjene ham.

Hun er ligesom manden, når han helliger sig, verdens lys og jordens salt og kan bede med kraft. Ja, dybest set beder de altid uden ophør, thi de lader sig lede af Guds Ånd, bønnens Ånd, der aldrig aflader.

Trætheden?

Paulus har kort og meget kraftigt understreget, hvad det gælder om – det gælder *allerførst* om at holde ud i bønnens herlige tjeneste.

Jeg, der skriver disse linier, ved, hvor sendrægtig jeg er til just det, der burde være *allerførst*. Jeg giver professor *Bruner* ret i, at det er meget lettere at arbejde hårdt, ja slide i det, end at holde ud i bøn, thi eet er jo at fremsige nogle bønner, et andet er at samle sig om bønnen og som den fattige enke ikke give op.

Jeg kender til den sjælelige adspredthed, uoplagtheden og den indre træthed. Mon ikke vi alle kender dertil? Kan vi overvinde denne træthed?

Det ser ud til, at Paulus også kendte til den, og det kan ikke undre os, når vi tæn-

ker på, hvor hård hans dagligdag var. Han siger imidlertid i 2. Kor. 4,16 (efter en anden oversættelse): »Derfor bliver vi ikke trætte...« Årsagen hertil er, at han ikke har blikket rettet imod de synlige ting, men imod de usynlige; de synlige varer kun til en tid, de usynlige varer evigt.

Her er hjælpen imod træthed og modløshed! De usynlige ting, d.v.s. den evige verden med al dens herlighed! Den er ikke uendeligt langt borte fra os, men omgiver os på alle sider og er meget mere virkelig end den synlige verden, der er underlagt forkrænkkeligheden og forgår.

Hver gang vi samler os i bøn, er det den evige verden, vi står i forbindelse med, frem for alt Den evige, vældige Skaaber, vor Gud og Frelser ved vor Herre Jesus Kristus. Hans evige ord, der aldrig kan forgå, leder vore tanker og vore bønner, så vi fyldes af tro og håb – og enten med eet eller også lidt efter lidt forsvinder trætheden, og vi oplever en indre forfriskelse og fornyelse, som om en ny kraft tilstrømmer os fra de evige kilder.

Nu spredes vore tanker ikke mere her og der, men samler sig om Herren, og vi oplever den ubeskrivelige nåde at være hans medarbejdere. Vi beder ikke med forstanden alene, men af hele vort hjerte – ja, vi beder i ånden, idet vor ånd og Guds Ånd ligesom smelter sammen, så vore ord bæres af en stille, ubetvingelig kraft.

Således berører tiden og evigheden hinanden, og bønnen, der foregår her i tiden, udløser de usynlige, evige kræfter, der på Guds befaling udretter det underfulde.

Hvilken ubeskrivelig nåde og forret! Ikke mærkeligt, at den store Guds mand, apostelen Paulus, som det *allerførste* formaner hertil.